

Protokół z 81 Zjazdu Delegatów Oddziałów PTL, Stare Jabłonki 11 września 1981 r. ¹⁾

Zjazd otworzył i przewodniczył obradom przewodniczący Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Leśnego prof. dr hab. Andrzej Szujewski.

Wspominając osobę zmarłego prof. dr. hab. Franciszka Krzysika podkreślił Jego wielkie zasługi dla Towarzystwa. Dzięki Profesorowi wzrosła ranga PTL. Z Jego inicjatywy powstało wiele opracowań z dziedziny leśnictwa. Do najważniejszych pozycji wydawniczych należy zaliczyć „Dzieje lasów, leśnictwa i drzewnictwa w Polsce”, „Małą Encyklopedię Leśną”. Charakteryzując postać Zmarłego podkreślił, że każdy z nas odczuł, że Profesor zawsze dawał wyraz poszanowania człowieka i jego zasług. Pamięć Profesora uczczono minutą ciszy.

Następnie prof. Szujewski odczytał listę osób zmarłych w okresie między zjazdami, byli to Koledzy: prof. dr hab. Franciszek Krzysik, prof. dr Tadeusz Dominik, doc. dr hab. Stanisław Dziegielewski, Józef Bekasiak, mgr inż. Wincenty Chromiński, mgr inż. Kazimierz Jeż, mgr inż. Władysław Klimaszewski, mgr inż. Władysław Piszczatowski, mgr inż. Kazimierz Podolski, mgr inż. Mieczysław Tarchalski, inż. Czesław Kamiński, Edward Drowanowski, mgr inż. Andrzej Chmaj, doc. dr Stanisław Fiolek, mgr inż. Antoni Kielar, mgr inż. Władysław Antosiewicz, mgr inż. Zygmunt Tokarz, inż. Stanisław Gurbiel.

Porządek dzienny obrad Zjazdu obejmował:

- Otwarcie Zjazdu,
- Wybór Prezydium Zjazdu, Sekretariatu, Komisji Zjazdowych,
- Odczytanie protokołu z 80 Zjazdu Delegatów Oddziałów,
- Sprawozdanie sekretarza Zarządu Głównego,
- Sprawozdanie przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej,
- Przyjęcie regulaminów Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu Głównego,
- Przedstawienie też Raportu o stanie lasów i gospodarstwa leśnego,
- Dyskusja,
- Wnioski o przyznanie odznak honorowych Towarzystwa,
- Sprawy finansowe Towarzystwa,
- Wolne wnioski,
- Zamknięcie obrad Zjazdu.

Delegaci przyjęli bez poprawek zaproponowany porządek obrad.

Dr inż. Andrzej Gorzelak, sekretarz Zarządu Głównego PTL, przedstawił projekt organizacyjny Zjazdu i Sesji.

Prezydium Zjazdu: prof. dr hab. Andrzej Szujewski — przewodniczący; mgr inż. Marian Czuraj, mgr inż. Zygmunt Trociński — asesory.

Prezydium Sesji: mgr inż. Adam Szczerba — przewodniczący; prof. dr hab. Edward Więcko, prof. dr hab. Bolesław Zabielski — zastępcy przewodniczącego.

¹ Podano w niewielkim skrócie

Sekretariat Zjazdu: **mgr inż. Karól Czeka j,** inż. Józef Penar, Włodzimierz Neugebauer.

Komisja Skrutacyjna: inż. Leopold Szymkowiec, mgr inż. Tadeusz Urbanowski, mgr inż. Janusz Rauhut.

Komisja wniosków: mgr inż. Henryk Ostrowski, doc. dr Kazimierz Mąkosa, dr inż. Eryk Latocha, dr inż. Stanisław Barański, mgr inż. Marian Mańczyński, mgr inż. Jerzy Bergier, doc. dr hab. Konrad Magnuski, mgr inż. Edward Smoczek, inż. Aleksander Komar, mgr inż. Ryszard Konarski, prof. dr Florian Budniak, mgr inż. Marian Czuraj, prof. dr hab. Bolesław Zabielski.

Przewodniczący sekcji obrad Sesji: sekcja I — prof. dr hab. Andrzej Szujek, sekcja II — prof. dr hab. Kazimierz Urbanowski, sekcja III — prof. dr Florian Budniak, sekcja IV — mgr inż. Roman Parewicz.

Delegaci przyjęli jednogłośnie przedstawione propozycje organizacji Zjazdu i Sesji.

Zgodnie z przyjętym porządkiem obrad protokół z 80 Zjazdu Delegatów Oddziałów odbytego w Spale odczytał mgr inż. Władysław Biały, przedstawiciel Oddziału PTL w Łodzi.

W trakcie głosowania protokół ze Zjazdu w Spale Delegaci przyjęli z zaleceniem wprowadzenia mało znaczących poprawek, przy jednym głosie wstrzymującym się.

Przechodząc do następnego punktu obrad sekretarz Zarządu Głównego dr inż. A. Gorzelak przedstawił sprawozdanie z działalności Towarzystwa od września 1980 r. do września 1981 r. zawierające następujące zagadnienia:

- trudności z wykonaniem planu pracy spowodowane przez opóźnienie zatwierdzenia budżetu Towarzystwa przez Polską Akademię Nauk,
- sprawy finansowe Towarzystwa,
- działalność Komitetu Obchodu Stulecia PTL,
- sprawę budowy pomnika leśników i drzewiarzy poległych w okresie II wojny światowej,
- działalność Komisji,
- działalność Oddziałów.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej doc. dr hab. Kazimierz Heymanowski przedstawił sprawozdanie za okres od 19 IX 1980 r. do 11 IX 1981 r. wyodrębniając następujące zagadnienia:

- stan realizacji dezyderatów z 80 Zjazdu Delegatów Oddziałów,
- szczególne zadania przygotowania obchodów 100-lecia Towarzystwa,
- przygotowanie budowy pomnika poległych leśników w okresie II wojny światowej,
- włączenie się PTL do opracowania reformy gospodarczej kraju,
- działalność oddziałów,
- uznanie dla zespołu redakcyjnego „Sylwana”,
- apel o zwiększenie dyscypliny, o terminowe składanie sprawozdań i zbieranie składek przez niektóre oddziały.

Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej przyjęto większością głosów.

W dalszym ciągu obrad Zjazdu mgr inż. Roman Parewicz omówił kolejną wersję regulaminów Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu Głównego PTL. Stwierdził, że projekt obecny nie różni się od ostatniej wersji i nie wprowadza zmian merytorycznych.

W głosowaniu jawnym przyjęto jednogłośnie regulaminy.

W dalszej części wystąpienia R. Parewicz poinformował, że jest aktualna sprawa rewizji Statutu Towarzystwa, ale może ona być brana pod uwagę wtedy, gdy nastąpi prawne nadanie większej samodzielności przedsiębiorstwom. Omówił sprawę źródeł finansowania Towarzystwa z zaznaczeniem, że przy reorganizacji przedsiębiorstw nie będzie możliwości uzyskania wsparcia głównie z nadleśnictw. Towarzystwo musi to mieć na uwadze i wskazał, że PTL powinno mieć możliwość przyjmowania zleceń do opracowania odpłatnie ekspertyz dla przedsiębiorstw, instytucji badawczych i naukowych. Do wprowadzenia zmian w statucie potrzebna jest zgoda Delegatów.

Wniosek w sprawie podejmowania zleceń Delegaci przyjęli jednogłośnie.

Następnie prof. dr hab. Edward Więcko przedstawił Raport o stanie lasów i gospodarstwa leśnego.

W dyskusji nad Raportem zabrali głos:

Doc. Stefan Graniczny — szczegółowo omówił prace nad Raportem, podając że materiałem wyjściowym były referaty specjalistyczne, na podstawie których prof. Więcko, jako redaktor naczelny, sporządził opracowanie zbiorcze. Raportu nie może poprawiać inny zespół redakcyjny, gdyż prace te trwałyby bardzo długo. Uważa, że skład obecnego zespołu redakcyjnego należy poszerzyć, celem ostatecznego zakończenia opracowania Raportu.

Inż. Henryk Wilczyński — omówił problem lokalizacji zakładów przemysłowych, który na etapie planowania nie jest uzgodniony z władzami Resortu Leśnictwa. Jego zdaniem lokalizacja zakładów musi być opiniowana przez Resort Leśnictwa już na etapie planowania. W związku z tym stawia wniosek, żeby tę sprawę mocno zaakcentować w Raporcie. Zwrócił też uwagę na to, że w lasach ochronnych nadal zlokalizowane są zakłady przemysłowe. Lasy te przejmują w pierwszej fazie ciężar zanieczyszczeń przemysłowych i wobec tego należy się szczególna opieka. Dezyderat w tej sprawie adresuje do Resortu Leśnictwa.

Mgr Henryk Ostrowski — stwierdził, że na obecnym etapie Raport wymaga dopracowania. Podkreślił, że jest to już czwarta wersja instrukcji, co świadczy, że wszystkie dotychczasowe opracowania były złe. Częste zmiany Instrukcji mają ujemny wpływ na opracowanie planów urzędzeniowych obowiązujących na 10-lecie. Skrytykował system obecnej taksacji opartej na kodach. Ten rodzaj szablonowych prac odbiera taksatorowi inwencję i chęć do pracy. Jest zwolennikiem obliczania etatu powierzchniowego, który najbardziej odzwierciedla stan lasu. Zakwestionował określenie „nadzór autorski”, podał, że współtwórcami planu urządzania lasu jest nie tylko Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, ale też Nadleśnictwo i Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych. Zwrócił uwagę na to, że inne instytucje spoza leśnictwa wyprzedzają leśników spostrzeżeniami o katastrofalnym stanie naszych lasów.

Prof. Stanisław Szymański wyraził uznanie dla twórców Raportu za duży wkład pracy. Jego zdaniem Raport winien być obiektywną inwentaryzacją aktualnego stanu lasu i źródłem materiału do oceny obecnego gospodarowania i rzetelną podstawą do wysunięcia wniosków na przyszłość. W Raporcie brak jest dokładnego adresata. Najlepiej jest opracowany rozdział IV — wnioski i propozycje, z których nie wszystkie korespondują z treścią Raportu. Zamiast obecnego wstępu omawiającego rolę i znaczenie lasu, co na ogół jest społeczeństwu znane, powinny być podane interpelacje w sprawie gospodarki leśnej przedstawione w Sejmie i Rządzie w okresie minionego 35-lecia. W Raporcie brak jest stwierdzeń o nadmiernych wyrębach drzewostanów starszych klas wieku, co w połączeniu z gra-

dacją brudnicy mniszki prowadzi nieuchronnie do załamania się ciągłości użytkowania lasu w dziale pozyskania sortymentów grubych. W niedługim czasie grozi nam brak drewna tartaczego. W Raporcie nie podano przyczyn przedłużającego się okresu gradacji brudnicy mniszki. Odnośnie do opracowania działu hodowli lasu stwierdził, że dział ten jest rozwodniony i rozparcelowany na inne działy. Z Raportu nie wynika, że w hodowli są największe zaniedbania.

W gospodarce łowieckiej brak jest bilansu zysków i strat. Dotyczy to zbilansowania szkód z wpływami na tuszę zwierząt.

W Raporcie jest wiele krytycznych uwag na temat urządzania lasu, ale nie wspomniano o sterowaniu metodami urządzeniowymi odnośnie do upłynniania surowca drzewnego z lasu.

Problem zwiększenia produktywności lasów Polski jest trudny do realizacji z uwagi na to, że z lasu usunięto 1/4 zapasu na pniu. Problem ten jest wyraźnie naświetlony zarówno w Raporcie resortu leśnictwa i PTL. Współpraca nauki z terenem układała się dotychczas niepomyślnie. Metody wypracowane przez naukę przy obecnym sposobie użytkowania lasu nie znalazły zastosowania w praktyce.

Prof. Kazimierz Urbański ustosunkował się do części Raportu dotyczącej hodowli lasu, w którym to rozdziale pominięto wdrażanie zasad genetyki i selekcji do gospodarstwa leśnego oraz nasiennictwo i szkółkarstwo leśne. Na odcinku wdrażania selekcji zrobiono bardzo dużo nie tylko w latach 1975—1980, ale już znacznie wcześniej. Między innymi wyłączono 9 tys. ha drzewostanów nasiennych, utrzymuje się ok. 250 tys. ha gospodarczych drzewostanów nasiennych oraz założono 290 ha plantacji nasiennych. Jest to olbrzymia praca, która w Raporcie została pominięta. Nie wspomniano również o zalesieniach nie nadających się do rolniczego wykorzystania nieużytków. Na tym odcinku zrobiono dużo szczególnie w pierwszych latach powojennych i należy się za to leśnikom uznanie. Pominięto ponadto stan wyluszczeni nasion, które wymagają modernizacji oraz budowy nowych obiektów. Nie zwrócono również uwagi na duże osiągnięcie w zakresie szkółkarstwa leśnego, na doskonalenie metod produkcji szkółkarskiej szczególnie w warunkach częściowo kontrolowanych i z zakrytym systemem korzeniowym.

Mgr Jerzy Musiał odpowiadając na krytykę poprzednich dyskutantów wyjaśnił, że jako urzędnik pracujący od trzech lat w oparciu o nową instrukcję urządzania lasu ma na ten temat inne zdanie. Głosy krytyki odnoszą się bowiem do 1979 r., kiedy to obecna Instrukcja była opracowana. Pewne błędy były trudne do uniknięcia, ponieważ Instrukcja była wdrażana „w marszu”. Instrukcja z 1979 r. wniosła dwa zasadnicze nowe czynniki, tj.: szerokie wykorzystanie techniki obliczeniowej i matematyczno-statystyczne wyliczenie zapasu. Zastosowanie kodów narzuca konwencja techniki obliczeniowej. Natomiast wyliczanie zapasu według nowej metody będzie na podstawie założonych sieci punktów (węzłów), gdzie dokonuje się pomiarów liczby drzew oraz wysokości. Zdaniem dyskutanta obliczony w ten sposób zapas powinien odpowiadać stanowi faktycznemu.

Opóźnienia w zakresie dotrzymywania terminów oddawania operatów wyniknęły z zastosowania niewłaściwych maszyn obliczeniowych. Sporządzenie operatu zbiorczego OZLP wynika z zapotrzebowania takiego tychże jednostek. Odnośnie natomiast do „nadzoru autorskiego” — nie jest to wymysł urzędników, lecz tak jest w innych dziedzinach, gdzie projektant czuwa nad prawidłowym zrealizowaniem projektu.

Prof. Bolesław Zabielski zaproponował termin opracowania Raportu do końca września.

Prof. Florian Budniak omówił sprawę integracji leśnictwa z przemysłem. Podał, że ten temat będzie omawiany na posiedzeniu sekcji.

Prof. Andrzej Szujewski odczytał zgłoszone przez prof. dr. H. Uggłę zastrzeżenia, że w Raporcie brak jest wzmianki o glebowych powierzchniach wzorcowych, którymi interesują się naukowcy innych krajów.

Mgr Marian Czura był zdania, że terminu oddania Raportu nie można przeciągać i winien on być zakończony do końca września.

Prof. Mieczysław Podgórski obszernie przedstawił rachunek ekonomiczny w gospodarstwie leśnym i stwierdził, że w Raporcie brak jest na ten temat opracowania.

Doc. Kazimierz Heymanowski dał wyraz uznania dla pracy włożonej przez prof. Więckę i cały zespół nad opracowaniem Raportu

Mgr Roman Bończyk poinformował, że w okresie trzyletnim obowiązywania Instrukcji były zastrzeżenia na Komisji Techniczno-Gospodarczej o dużych masach projektowanych do pozyskania, co nie miało potwierdzenia w terenie.

Prof. Andrzej Szujewski zaproponował, żeby w zespole opracowującym końcową redakcję Raportu uczestniczył prof. Szymański. Uważał równocześnie za konieczne sporządzenie syntezy Raportu dla poszczególnych decydentów.

Prof. Edward Więcko ustosunkował się do wypowiedzi prof. Podgórskiego w sprawie ujęcia rachunku ekonomicznego w Raporcie. Prosił, żeby profesor opracował ten fragment do Raportu, a profesora Szymańskiego prosił o wzięcie udziału w opracowaniu zagadnień działu hodowli lasu.

Prof. Bolesław Zabielski ustosunkowując się do wielkości etatów podkreślił, że etat dla lasów Polski jego zdaniem powinien wynosić 15 mln m³.

Dr Jerzy Smykała nie zgodził się z wypowiedzią prof. Zabielskiego i stwierdził, że etat użytków przedrębnych wynosi 11 mln m³, co wynika ze stanu lasu, a w użytkowaniu rębny etat wynika z przyjętych wieków rębności.

Prof. Andrzej Szujewski stwierdził, że zespół pod przewodnictwem prof. Więcki podejmuje się trzeciej redakcji Raportu i postulował, żeby Zjazd upoważnił Zarząd Główny do akceptowania tej ostatniej wersji Raportu, która zostanie przedstawiona Zarządowi Głównemu w pierwszej dekadzie listopada. Wniosek w tej sprawie przyjęto większością głosów.

Prof. Bolesław Zabielski odczytał wnioski zredagowane przez Komisję Wniosków.

W dyskusji nad uzupełnieniem ich treści zabrali głos: prof. Bolesław Gonet, doc. Kazimierz Heymanowski, mgr Roman Parewicz, prof. Andrzej Szujewski, prof. Bolesław Zabielski.

Prof. Zbigniew Sierpiński zgłosił propozycję przyjęcia przez Zjazd nowego wniosku o ulgach w prenumeracie „Sylwana” dla emerytów i studentów od 1 stycznia 1982 r.

W następnym punkcie porządku obrad prof. Bolesław Gonet, przewodniczący Komisji Odznaczeń Towarzystwa, przedstawił listę osób do nadania członkostwa honorowego i przyznania Odznak Honorowych Towarzystwa.

O przyznanie członkostwa honorowego przedstawił prof. dr. Floriana Budniaka i prof. dr. Bolesława Zabielskiego. W głosowaniu zaproponowane kandydatury przyjęto jednogłośnie.

Przedstawił następnie listę osób do przyznania Honorowych Odznak, Złotej i Srebrnej, Towarzystwa. Delegaci zaproponowane kandydatury przyjęli jednogłośnie.

I Złotą Odznakę Honorową PTL otrzymali: mgr inż. Jerzy Bergier, mgr inż. Stefan Dąbek, mgr inż. Józef Dąbrowski, inż. Zdzisław Durski, inż. Ryszard Kostyła, inż. Zdzisław Kotuła, mgr inż. Andrzej Kozłowski, mgr inż. Władysław Okoń, inż. Tadeusz Puchniarski, dr inż. Jerzy Smykała, prof. dr hab. Hjalmar Ugglå, dr inż. Henryk Zakowski.

Srebrną Odznakę Honorową PTL otrzymali: mgr inż. Jan Celtel, mgr inż. Kazimierz Cywiński, mgr inż. Feliks Czajkowski, mgr inż. Władysław Depa, dr inż. Józef Gródecki, mgr inż. Bonifacy Hanak, Tadeusz Kierys, mgr inż. Ryszard Konarski, mgr inż. Mieczysław Leśniak, mgr inż. Janusz Maciejewski, mgr inż. Włodzimierz Maślanka, inż. Stanisław Nadolski, mgr inż. Andrzej Obitko, inż. Edward Osses, Stanisław Radziłowski, mgr inż. Halina Sękowska, mgr inż. Bogdan Skoługa, mgr inż. Jan Skrzetuski, mgr inż. Zbigniew Sołtysiak, mgr inż. Mieczysław Sulek, mgr inż. Krzysztof Śmiechowski, inż. Marian Walenczak, dr inż. Adam Wołk, doc. dr hab. Ryszard Zaręba, Lech Zebrowski.

Sprawy finansowe Towarzystwa omówił skarbnik Zarządu Głównego mgr Wacław Mierzejewski.

W kolejnym punkcie obrad dotyczącym wolnych wniosków, prof. Bolesław Zabielski, przewodniczący Komisji Wniosków, odczytał poprawną wersję wniosków:

1. Zjazd zaleca Zarządowi Głównemu Polskiego Towarzystwa Leśnego poczynienie starań o uzupełnienie Statutu PTL punktem dotyczącym prawa inicjowania przez PTL badań w zakresie leśnictwa i drzewnictwa, kształtowania i ochrony środowiska, jak również do podejmowania prac usługowych zleconych w tym zakresie.

2. Leśnictwo powinno uczestniczyć we wszystkich etapach planowania przestrzennego kraju, a szczególnie mieć głos współdecydujący w sprawie lokalizacji na terenach leśnych i przyległych wszelkich budowli, których działalność mogłaby negatywnie wpływać na stan lasu.

3. Upoważnia się Zarząd Główny do przyjęcia Raportu o stanie lasów i gospodarstwa leśnego z uwzględnieniem uwag i uzupełnień zgłoszonych w czasie dyskusji na Zjeździe Delegatów Oddziałów PTL w Starych Jabłonkach w dniach 11-13 IX 1981 r.

4. Zobowiązuje się Prezydium Zarządu Głównego PTL do opracowania do końca października 1981 r. pisma eksponującego najważniejsze problemy gospodarstwa leśnego, które to pismo powinno być skierowane do Marszałka Sejmu Premiera Rządu, I Sekretarza KC Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Prezesa Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, Przewodniczącego Centralnego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego oraz Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. Opracowany Raport powinien być załącznikiem do wspomnianego pisma.

5. Raport należy opublikować w „Sylwanje”.

6. W sposobie zrębowym stosowanym w Polsce etat użytkownika rębego powinien być obliczany na podstawie powierzchni drzewostanów rębnych, a masa do wyrebu powinna wynikać z prawidłowo ułożonego planu cięć. Przekraczanie tak obliczanego etatu jest niedopuszczalne. Etat użytkowników przedrębnych powinien wynikać wyłącznie z potrzeb hodowlanych drzewostanów.

7. Nowa metoda inwentaryzacji i urządzania lasu wymaga korekty w kierunku zwiększania dokładności wyników i zmniejszania pracochłonności.

8. Należy rozważyć możliwość sprzedaży emerytom i studentom „Sylwana” po cenach niższych niż ceny obowiązujące.

W trakcie głosowania podjęto uchwałę o przyjęciu wniosków.

W zakończeniu obrad Zjazdu zabrał głos prof. Andrzej Szujecki, podziękował osobom zabierającym głos, które przyczyniły się do podjęcia uchwał, a szczególnie podziękował prof. Więcce.

Na tym obrady Zjazdu zakończono.

Protokolowali: mgr inż. Karol Czekaj, inż. Józef Penar, Włodzimierz Neugebauer

„Sylwan” przyjemnym upominkiem za granicę, m.in. dla mieszkających tam rodaków. Pomyśl o tym. Warunki prenumeraty dla mieszkających za granicą na ostatniej stronie okładki.

Uwaga! Ważne dla Autorów

Komitet Redakcyjny „Sylwana” prosi o podawanie wraz z nadsyłanymi artykułami prywatnego adresu Autora i Autora zdjęć. Adresy powinny zawierać również numer kodu pocztowego. Brak powyższych danych uniemożliwia Redakcji „Sylwana” oraz Wydawnictwu wysłanie honorarium autorskiego.